

BERGEN
KOMMUNE

Stedsanalyse

Frieda Fasmer tjenesteytingsområde

Oppdragsnr.: 5178255
2018-12-06

Oppdragsgiver: Bergen kommune, Etat for utbygging
Oppdragsgivers kontaktperson: Dounia Boukhari
Rådgiver: Norconsult AS, Valkendorfs gate 6, NO-5012 Bergen
Oppdragsleder: Mona Hermansen
Fagansvarlig: Mona Hermansen
Andre nøkkelpersoner: Aashild Lauvsnes Øren

01	2018-12-06	Stedsanalyse	MoHer/Aalø	lilse	MoHer
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1	Innledning	4
2	Historisk utvikling, kulturminner	5
2.1	Historisk utvikling	5
2.2	Byggeår	9
2.3	Anbefalte føringer for videre arbeid	10
3	Landskapsformer	11
3.1	Karakteristiske landskapsformer	11
3.2	Anbefalte føringer for videre arbeid	13
4	Bebyggelsesstruktur og byggehøyder	14
4.1	Bebyggelsesstruktur	14
4.2	Byggehøyder	16
4.3	Anbefalte føringer for videre arbeid	17
5	Lek, idrett og friluftsliv	18
5.1	Områder i bruk til lek/ aktivitet, behov	18
5.2	Skolene sine uteoppholdsareal	19
5.3	Anbefalte føringer for videre arbeid	20
6	Kommunikasjon og målpunkt	21
6.1	Funksjoner og målpunkt	21
6.2	Gangforbindelser og sykkeltilrettelegging	22
6.3	Kollektivtrafikk	25
6.4	Biltrafikk og parkering	26
6.5	Sammendrag og føringer kommunikasjon og målpunkt	27
7	Oppsummering – anbefalinger videre arbeid	29

1 Innledning

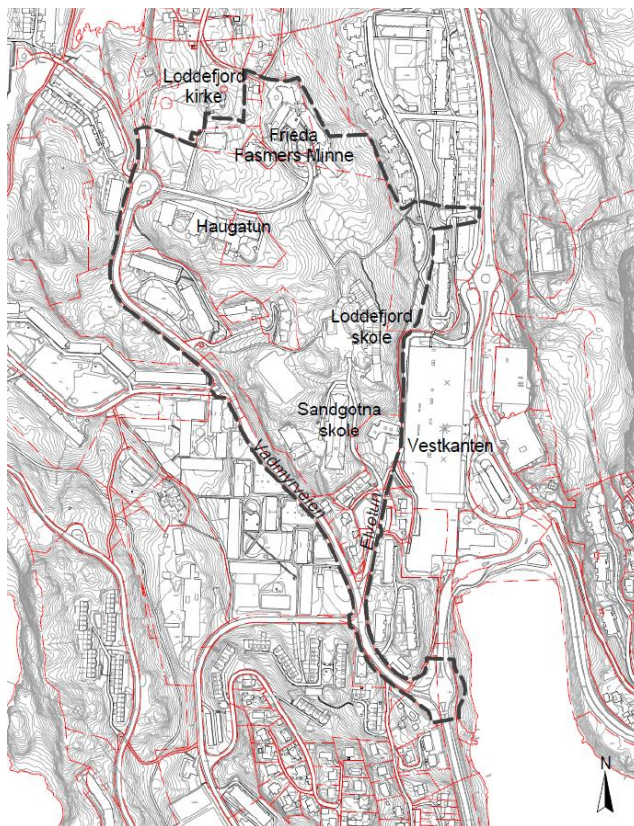
Denne stedsanalysen tar for seg et område like vest for Loddefjord bydelscenter/ Vestkanten i Loddefjord. Dette er et område som i dag i stor grad er kommunalt eid og inneholder mange kommunale funksjoner/ tjenester.

En stedsanalyse er en systematisering av kunnskap for å forstå stedet. Målet er å:

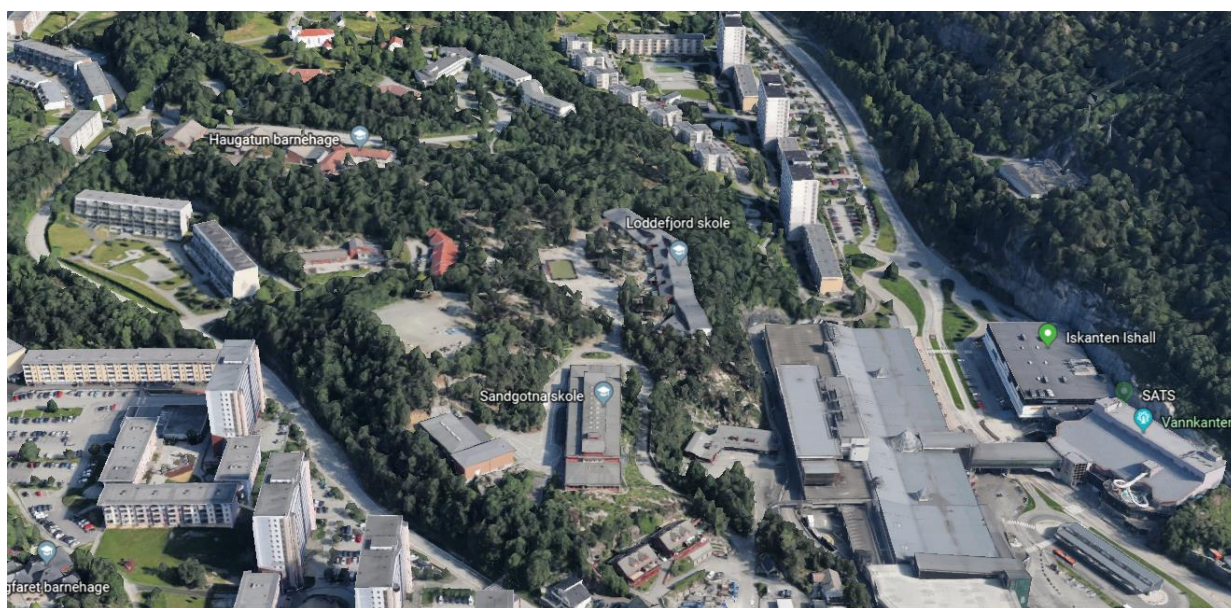
- Forstå hvordan et sted har utviklet seg over tid
- Kartlegge særtrekk og spesielle kvaliteter ved stedet
- Klargjøre fremtidig utviklingspotensiale og utfordringer i området

Stedsanalysen vil gi bakgrunnsinformasjon for reguleringsplanarbeid og annet utviklingsarbeid i studieområdet.

Analysen er inndelt temavis, i forhold til utvalgte tema vurdert som viktig for forståelsen av dette studieområdet, og gir en anbefaling om føringer for videre planarbeid knyttet til de ulike tema. Anbefalte føringer for de ulike tema kan således være i motstrid mot hverandre. Eventuell avveining mellom ulike motstridende interesser vil måtte skje gjennom de ulike planarbeidene/ prosjektene.

Figur 1: Grense for studieområdet for stedsanalysen (stiplet linje)

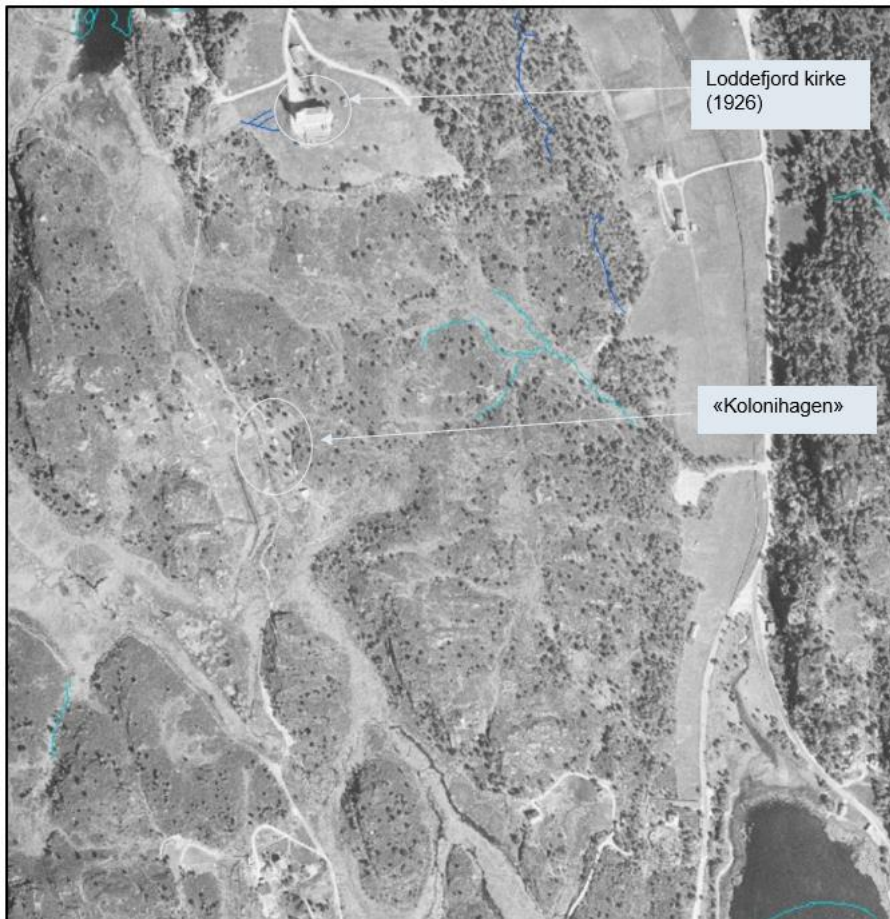

Figur 2: Studieområdet sett fra sør, www.googleearth.no

2 Historisk utvikling, kulturminner

2.1 Historisk utvikling

Før 1951

Figur 3: Ortofotograf fra 1951, bergenskart.no

Arkitekten var Ole Landmark. Kirken er listeført, dvs vurdert som et verneverdig kulturminne av Riksantikvaren. Kirken er plassert på en bakketopp i enden på en vei og retter seg i hovedsak nordover. Etablering av kirken har nok likevel vært medvirkende til at det senere er bygd nye større byggverk i nærheten.

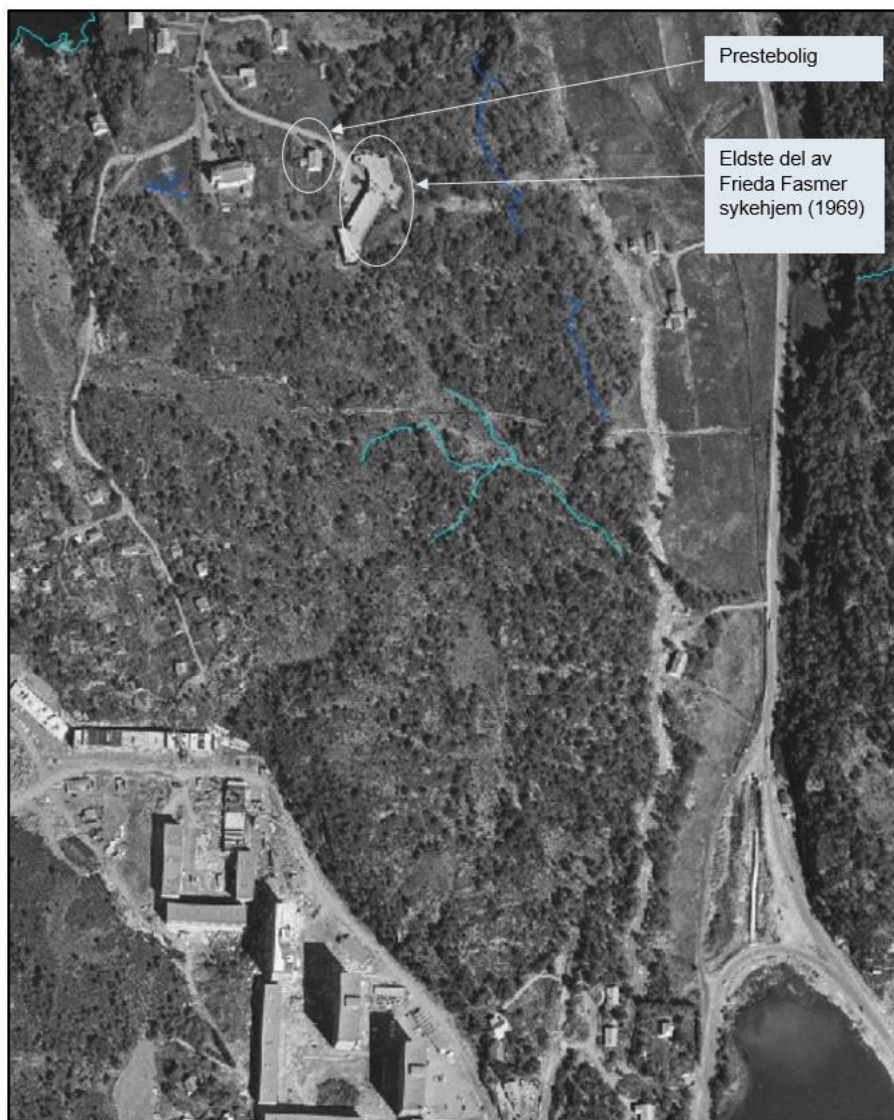
Karakteristisk for perioden: Landbrukslandskap/ utmark. Kirken markerer starten på den videre utbyggingen av området.

Før 1951 er området i stor grad utmark til gården Hetlevik (gnr 124). Det går en smal veg fra nord helt vest i området som fortsetter som sti videre sørover. Vegen leder frem til «Kolonihagen» (som ligger der Vadmyrveien 71-73 ligger i dag).

«Kolonihagen» bestod av hytter, men også noen eneboliger/ fastboende (kilde: «Vadmyra fra kolonihage til Drabantby», Dag- Geir Bergsvik Knudsen).

Eneste større byggverk i området var Loddefjord kirke. Den er bygd i 1926.

1951 – 1970

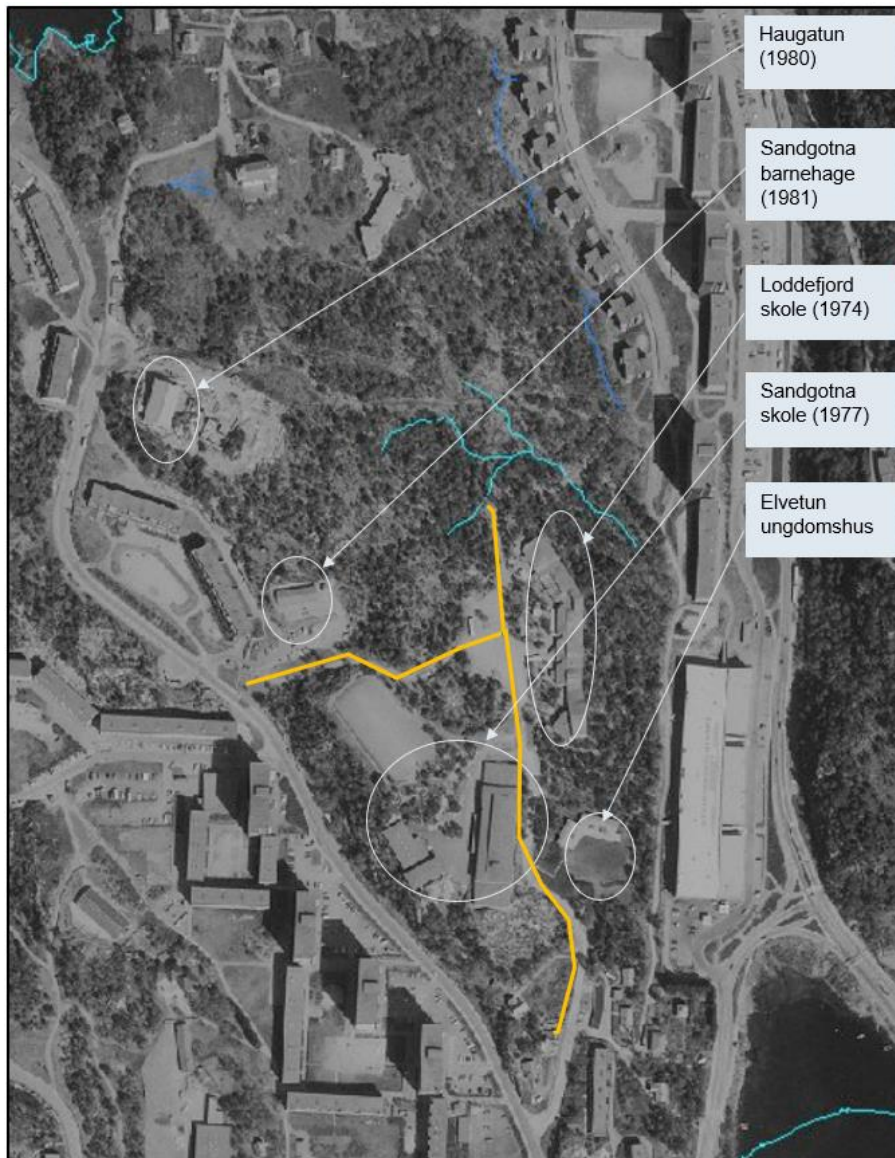
Figur 4: Ortofoto fra 1970, bergenskart.no

Mellom 1951 og 1970 ble det bygd prestebolig og den eldste delen av Frieda Fasmers minne sykehjem. Begge disse funksjonene hadde adkomst fra nord. Den sørligste delen av studieområdet var fortsatt ubebygget. Den eldste delen av Frieda Fasmers minne sykehjem er tegnet av Kåre Frølich (1918-2004) i 1966 og senere påbygd i 1994. Et særtrekk ved Frølich sin arkitektur er at han arbeidet mye med byggets tilpassing til terrenget. Byantikvaren mener bygget har arkitektoniske kvaliteter (kilde: referat fra oppstartsmøte Frieda Fasmers minne tjenesteytingsområde 19.06.18).

Utenfor studieområdet i sørvest har den storstilte boligutbyggingen i Loddefjord allerede begynt (Se nedenfor). Utbyggingen av sykehjemmet kan ha tilknytning til dette (økt behov for tjenester).

Karakteristisk for perioden: Starten på en utvikling med offentlige funksjoner i studieområdet

1970 – 1980

Figur 5: Ortofotograf 1980, bergenskart.no. Bygningsår hentet fra bergenskart.no (GAB) og rapporten «Kommunale skoler i Bergen». Oransje er vegger/ gangveger bygd i perioden

mm) i 1980. Sandgotna barnehage (1981), ungdomshuset Elvetun, og ballbanen nord for Sandgotna ungdomsskole ble også bygd i denne perioden. Loddefjord skole (tegnet av Borgen, Brochmann og Hatløy i arkitektgruppen Cubus) er i den kulturhistoriske rapporten «kommunale skoler i Bergen» (Byantikvaren 2013) vurdert å ha svært høy verneverdi som et tidlig og godt eksempel på organisk arkitektur, tilpasset både brukere og terreng med irregulær plan og varierte takformer. Dagens kjøre- og gangvegnett i sørlig del ble ferdigstilt i denne perioden.

Reguleringsplanen fra 1972, som utbyggingen baserer seg på (som gjelder for sørlig del også i dag) viser kun et par kjøreadkomster og et tydelig gang/ sykkelveinnett gjennom hele området. Intensjonen synes klart å være et område basert på gående og sykklens premisser.

Mellom 1970 og 1980 skjedde en rivende utvikling i Loddefjord. Det var et stort behov for boliger hvor arbeiderne i verftsindustrien i Laksevåg kunne bo (store deler av bydelen ble totalskadd i brann under bombingene av ubåtbunkeren og Danziger verft i 1944). Da marinebasen på Haakonsvern kom i 1962 ble behovet for boliger enda større. Mellom 1966 og 1976 ferdigstilte Laksevåg boligbyggelag nærmere 2800 boliger i dalen. Dette medførte behov for offentlige funksjoner som i stor grad ble dekket innenfor studieområdet. Loddefjord barneskole ble bygd i 1974, Sandgotna ungdomsskole i 1977 og Haugatun skole (nå offentlige kontorer

Karakteristisk for perioden: En rivende utvikling med etablering av mange offentlige funksjoner rettet mot barn. Gangveinett prioriteres fremfor kjøreveger.

Figur 6: Flyfoto av Loddefjord skole fra rapporten "Kommunale skoler i Bergen"

1980-1997

Figur 7: Ortofoto 1997, bergenskart.no. Oransje er veger/ gangveger bygd i perioden

I denne perioden ble den nyere delen av Frieda Fasmer sykehjem (1996) og tilknyttede serviceboliger bygd. Haugatun barnehage (1991), Sandgotna bofelleskap (1996) og menighetshuset ble også bygd i denne perioden. 1990 ble det søkt om bruksendring fra skole til kontorformål for Haugatun.

Sykehjemmet ble bygd etter en reguleringsendring som blant annet åpnet for at det ble bygd kjørevei inn til området fra sørvest. Dette er et brudd med den opprinnelige planen, men har nok

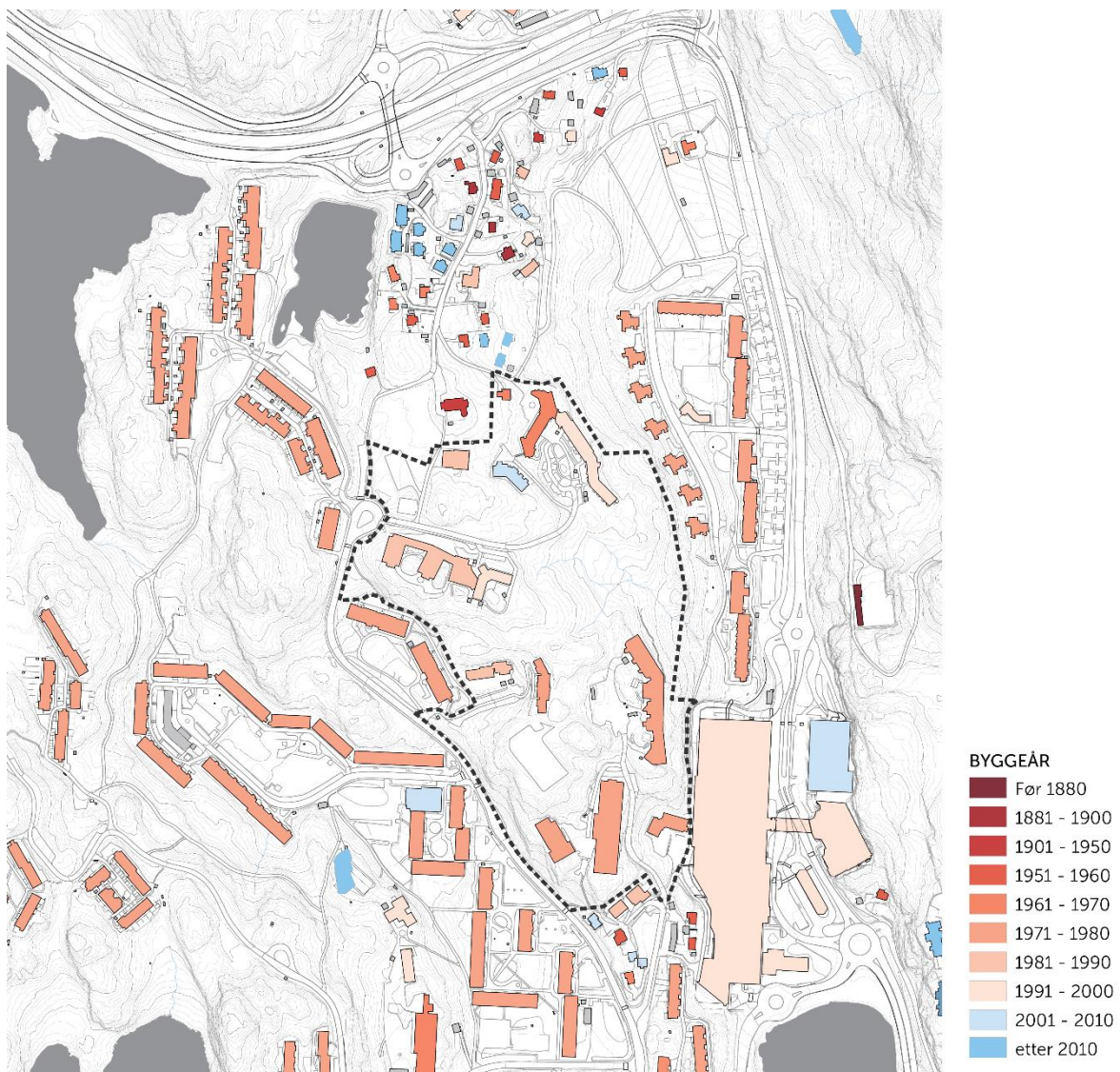
sin bakgrunn i at kjørevegssystemet fra nord (Frieda Fasmers veg) ikke er dimensjonert for høy trafikk.

Gangvegnettet gjennom området ble også fullført i denne perioden. Karakteristisk for perioden: Etablering av ulike funksjoner rettet mot ulike grupper (mer differensiert). Noe mer fokus på bilen da kjøreveg etableres i områder tiltenkt gang/ sykkelveinett **1997 – til i dag**

I perioden etter 1997 har det skjedd lite i området. Sørhaugen bofelleskap ble bygd i 2004, men bortsett fra det ser området relativt likt ut som i 1997.

2.2 Byggeår

Figur 8: Byggeår

Både den eldste og den yngste bebyggelsen ligger i hovedsak nord for studieområdet (i Frieda Fasmers veg) eller sør i studieområdet rundt vegen Elvetun.

2.3 Anbefalte føringer for videre arbeid

Kunnskap om stedets historiske utvikling er et nødvendig grunnlag for å kunne foreta stedsanalyser. Dessuten gir historisk kunnskap grunnlag for å vurdere verneverdier til enkeltelementer og områder.

Enkeltkulturminner kan ha verdi på bakgrunn av (hentet fra Statens vegvesens håndbok V712 Konsekvensanalyse):

1. kulturhistorisk betydning,
2. arkitekturhistorisk betydning
3. som betydning for kulturell eller etnisk gruppe
4. tilknytning til historisk hendelse/ person

I tillegg kan et område ha verdi fordi det er et helhetlig kulturhistorisk miljø/ landskap.

Innenfor studieområdet er det tre enkeltelementer som faller inn under dette:

- Loddefjord kirke registrert som et kulturminne (listeført kirke) på grunn av sin arkitektoniske betydning, men den har også kulturhistorisk betydning.
- Loddefjord skole er av byantikvaren vurdert til å ha svært høy verneverdi på grunn av sin arkitektoniske betydning.
- Den eldste delen av Frieda Fasmer er vurdert som verneverdig utfra sin arkitektoniske betydning, uten at det (p.t) er oppgitt/ vurdert grad av verneverdi.

I tillegg til å vurdere verneverdier til enkeltelementer er det i stedsanalyssammenheng viktig med historisk kunnskap om hendelser og utviklingstrekk og hvordan de har ført til endringer i stedets fysiske form. Dette fordi det historiske «bakteppet» kan være viktig ved videreutvikling av stedet. Begrepet «primære elementer» (Fra Realistisk byanalyse Ellefsen/ Tvilde, 1991) kan være et nyttig redskap. Med primære elementer menes overordnede elementer som har preget stedets fysiske utvikling. Det er ikke nødvendigvis fysiske elementer. Det kan også være reguleringsplaner, eiendomsgrenser eller hendelser. Primære elementers fremste kjennetegn er at de har varighet. De framstår fortsatt som tydelige spor i stedets form.

De primære elementer innenfor studieområdet er:

- Loddefjord kirke som et landemerke og start på en utvikling
- Reguleringsplanen fra 1972 som danner grunnlaget for en utvikling med mange offentlige funksjoner samlet på en plass, der de offentlige funksjonene har kjøreadkomst fra «kantene» av området og der midten og de østre delene av området er «fredeliggjort» for gående og syklende. Som en konsekvens av dette er også de midtre deler forbeholdt opphold/ lek/ uteaktiviteter da områdene er vanskelige å bebygge uten kjøreadkomst.

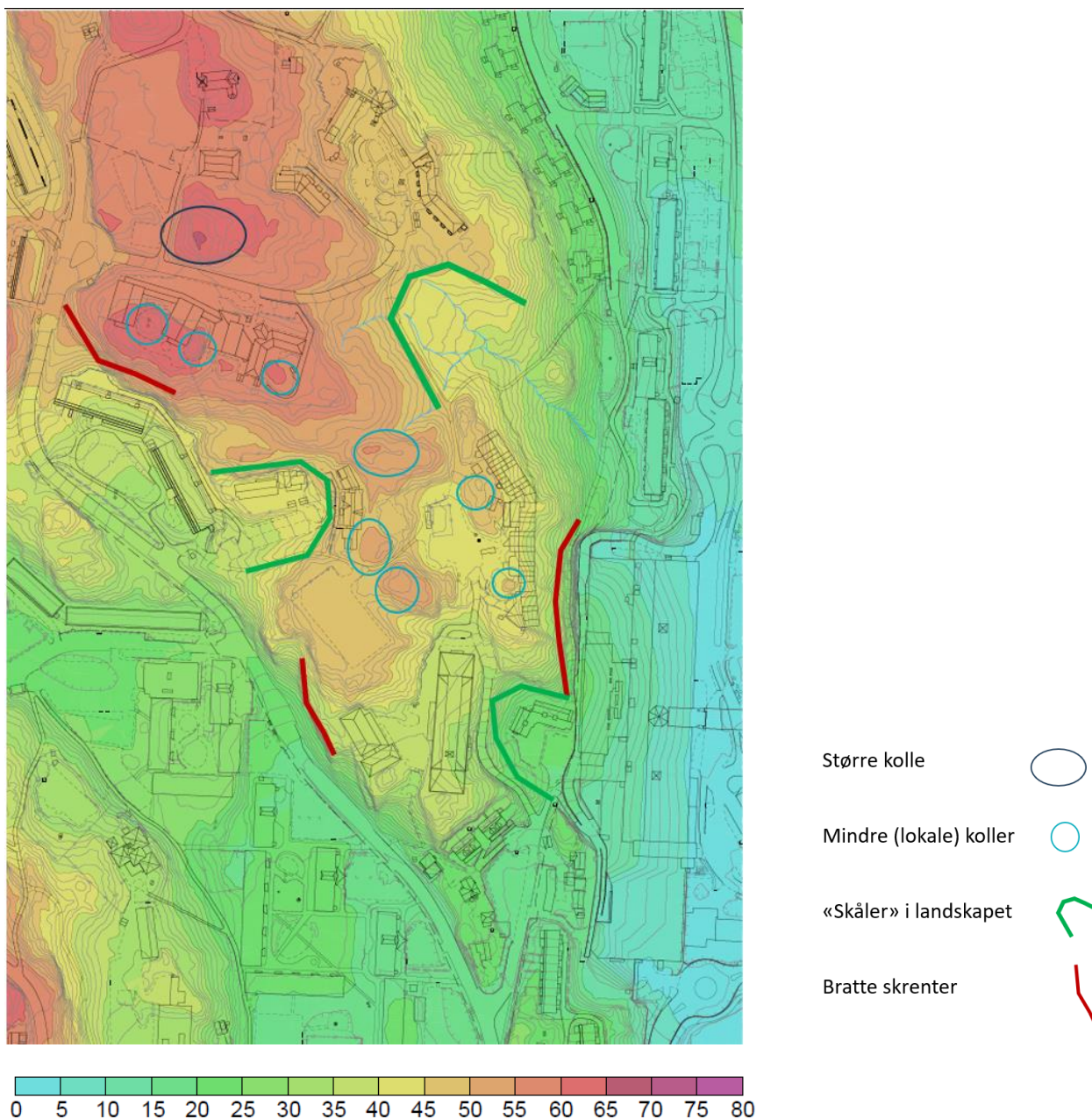
Anbefalte føringer for videre arbeid:

Det anbefales, utfra et historisk perspektiv:

- å videreføre det karakteristiske ved området: et område som er forbeholdt offentlige funksjoner og som har et «fredeliggjort» midtre område uten kjøreadkomst.
- det anbefales å bevare, og ta hensyn til, noe av den eldre offentlige bebyggelsen for å vise spor etter en viktig del av Loddefjords historie.
- at ny bebyggelse underordner seg kirken

3 Landskapsformer

3.1 Karakteristiske landskapsformer

Figur 9: Landskapsformer

Det er store terrengforskjeller innenfor området. Området utgjør i noen grad en rygg fra sør mot nord, der det høyereliggende terrenget ligger i nord. Terrenget stiger opp mot denne ryggen både fra øst og vest. Den klart største stigningen skjer likevel fra Loddefjorddalen i øst. Terrenget stiger her fra 4 moh øst for Vestkanten til 48 moh ved Loddefjord skole. Det høyeste punktet i området er en markert kolle, like sør for kirken. Kollen ligger på 65 moh.

Det er en del bratte skrenter i området og noen karakteristiske «skåler». Den mest markante skålen ligger i sør ved Vestkanten, og inneholder Elvetun ungdomshus. For øvrig er det flere mindre koller innenfor området som er godt bevart, til tross for at områdene er bebygget (Loddefjord skole og Haugatun legger seg begge «rundt» kollene, se kap 4).

Figur 10: Bare knauser og "bar" skogbunn

Terrengryggen er skogbevokst, og fungerer som en grønn bakvegg for de tettere bebygde områdene rundt. Selv om det innenfor studieområdet ligger en rekke store bygg, er dette lite synlig fra omgivelsene. Tett blandingsskog med løvtrær og furu fyller arealet mellom de spredde byggene slik at området totalt sett fremstår som svært frodig. Skogbunnen veksler mellom våte myrområder og bare, oppstikkende fjellknauser. I de høyereliggende områdene er skogbunnen skinn og tørr, og har begrenset med undervegetasjon. Intensiv bruk av området har også bidratt til at skogbunnen holdes åpen, med et mylder av stier på kryss og tvers. Den lysåpne skogen har god opplevelseskvalitet, og er verdifull som rekreasjonsområde.

Den tette vegetasjonen har altså verdi både for omkringliggende areal og internt i området. Den oppstikkende grønne terrengformen er en viktig ramme for de store borettslagene rundt, og står i kontrast til den massive og høye bebyggelsen her. Ved utbygging i studieområdet bør man unngå eksponering av bygg i silhuett og i den grønne bredden rundt området. De markerte «grytene» i terrenget kan med fordel utnyttes, da bebyggelsen her vil ligge mer skjermet i landskapet.

Området der Elvetun ungdomshus ligger utgjør en av «grytene» i landskapet. Dette området kan gjerne utnyttes til noe tyngre bebyggelse enn i dag.

3.2 Anbefalte føringer for videre arbeid

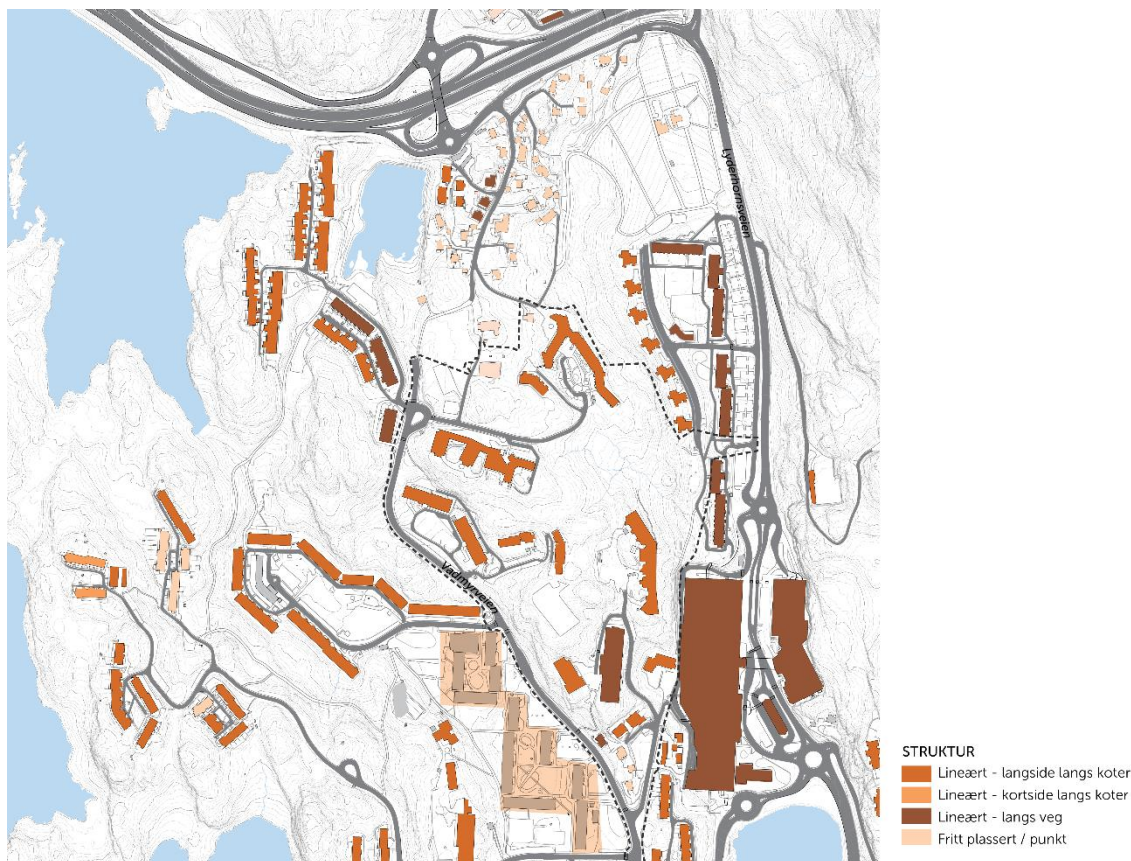
Anbefalte føringer for videre arbeid:

Det anbefales, utfra landskapshensyn å:

- Ta vare på mindre lokale koller, knauser og vegetasjon
- Utnytte skålene til ny bebyggelse
- Unngå å bygge høyt på toppene.

4 Bebyggelsesstruktur og byggehøyder

4.1 Bebyggelsesstruktur

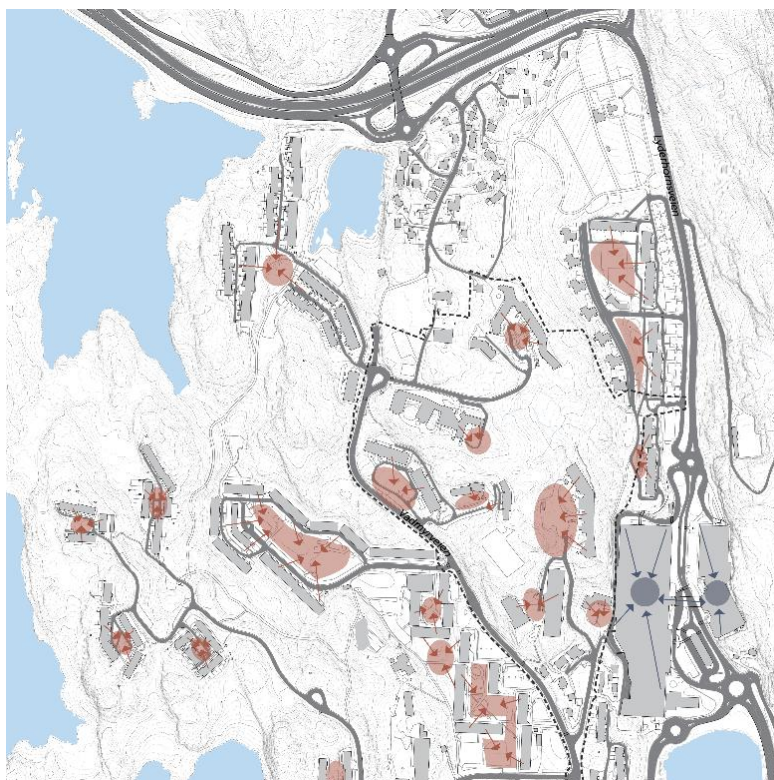
Figur 11: Bebyggelsesstruktur

Bebyggelsen består av en kombinasjon av lange, smale volumer tilpasset landskapet, og mer fritt plasserte småhus. Under følger noen betraktninger om generelle prinsipper for bebyggelsesstrukturen i området.

Følger kotene

Bebyggelsen følger i stor grad kotene. I studieområdet er Loddefjord skole og Frieda Fasmer minne eksempler på bygninger hvor langsiden følger kotene, og bygningskroppen formes av landskapet. Loddefjord skole og Haugatun er også tilpasset mindre koller lokalt på tomten.

Landskapet er overordnet mer strukturerende for bebyggelsen enn veger og gater.

Vender seg mot interne rom
 Bebyggelsen vender seg som hovedregel mer mot sine indre rom enn ut mot tilstøtende veger og gater. Organiseringsprinsippet gjør at bebyggelsen får for- og baksider, fysisk og funksjonelt.

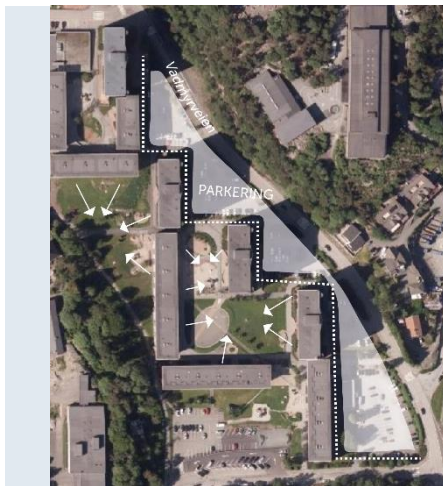
Figur 12: Organiseringsprinsipp

Loddefjord skole og Frieda Fasmers minne har klare rygger mot skråningen. For sykehjemmet er arealet i bakkant av bygget ikke tilgjengelig, noe som blant annet gjør at man ikke får utnyttet nærheten til naturen. Ved Loddefjord skole er det mulig å gå på baksiden, men bygget har ingen underetasje som møter bakken her, og understreker at dette er byggets klare bakside. Dette har, jf kap 5, negative virkninger knyttet til trygghet.

Kratt og gitter gjør området på baksiden av Loddefjord skole uoversiktlig, og reduserer gangaksens attraktivitet.

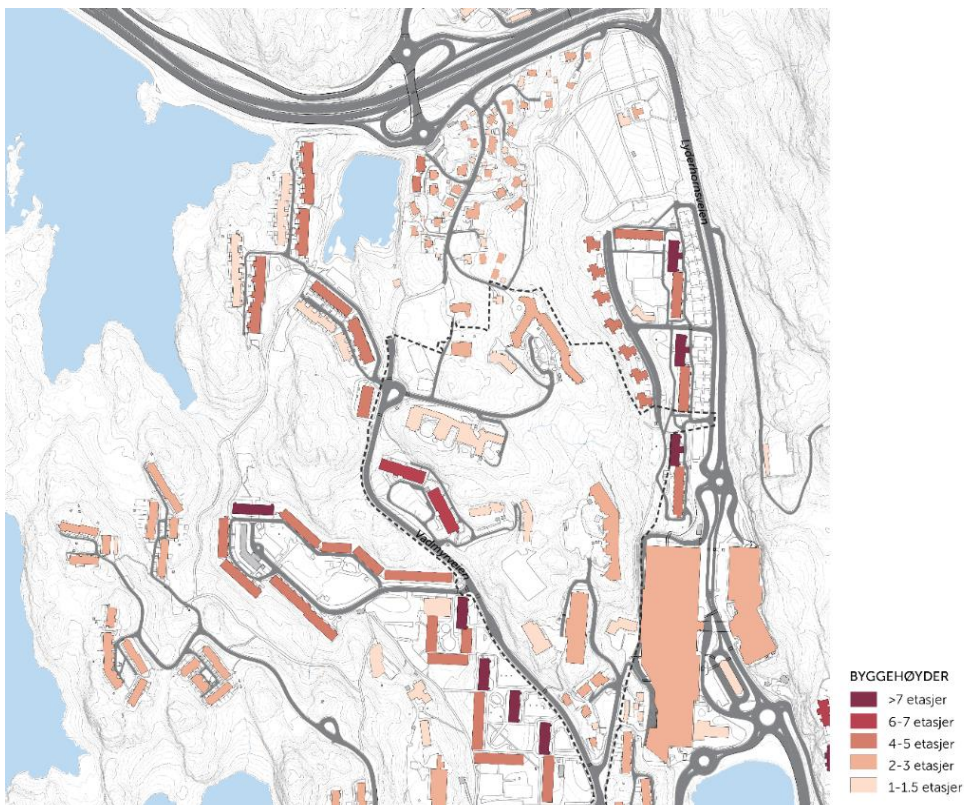

De store borettslagene i området er mer fritt plasserte i landskapet, og har ikke like klart definerte for- og baksider. De har likevel helt klare soner: Uteoppholdsarealer ligger på siden som vender *fra* vegen, mens område mellom bebyggelse og veg i stor grad benyttes til parkering.

De aller fleste uteoppholdsarealene i området har offentlig tilgjengelige gjennomganger, noe som er med på å gjøre disse rommene mer relevante som sosial arena og tilfeldige møter enn gaten i seg selv.

Vestkanten storsenter er, som kjøpesentre flest, vendt innover, til tross for at det inneholder flere offentlige funksjoner og det er gjort forsøk på å åpne bedre opp i deler av første etasje mot Lyderhornsveien.

4.2 Byggehøyder

Figur 13: Byggehøyder

Figur 14: Boligbebyggelse like øst for studieområdet

Byggehøydene i området følger i stor grad bygningens funksjon. Eneboliger og offentlige funksjoner har 1-3 etasjer, boligblokker fra 4 til 12 etasjer. Kupert terreng gjør at de til dels store høydene på boligblokkene rundt studieområdet, ikke fremstår som veldig dominerende fra studieområdet.

Studieområdet, som ligger på et høydedrag, har i hovedsak bebyggelse på 2-3 etasjer. Unntaket er Sandgotna

borettslag, på 5 etasjer, men dette ligger i en av «grytene» i landskapet, jf kap 5, og området kan derfor i større grad tåle høy bebyggelse.

4.3 Anbefalte føringer for videre arbeid

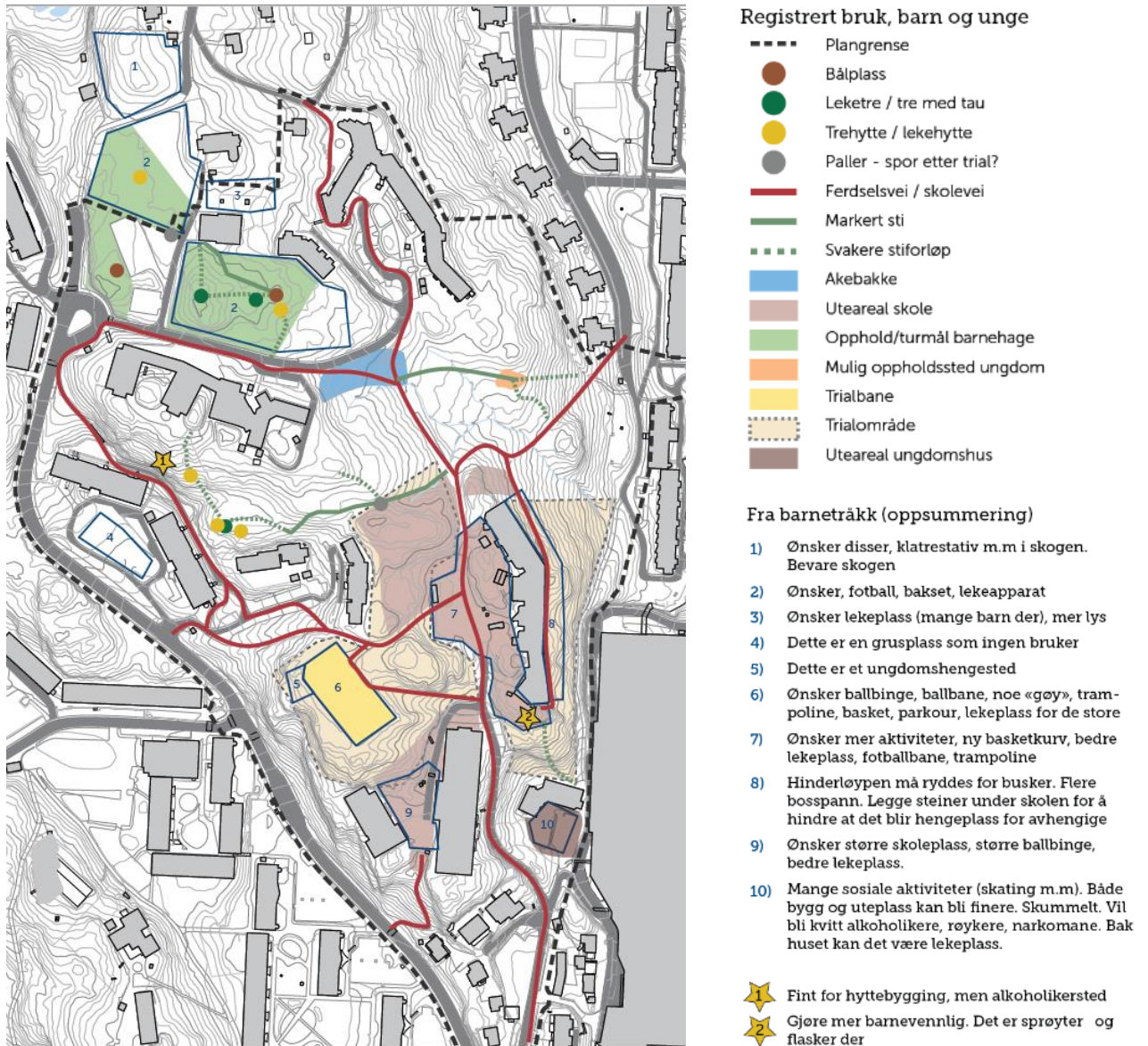
Anbefalte føringer for videre arbeid:

- Bygge videre på organiseringsprinsippet med bebyggelse langs kotene
- Hindre at ny bebyggelse får like sterke for- og baksider og reparere (ved behov) der baksider på eksisterende bebyggelse gir utfordringer (for eksempel Loddefjord skole)
- Forsterke gaten som byromstype

For øvrig vises til kap 3 (Landskap) når det gjelder byggehøyder og øvrig tilpasning til landskapet.

5 Lek, idrett og friluftsliv

5.1 Områder i bruk til lek/ aktivitet, behov

Figur 15: Rekreasjon og barn og unge

Figur 15 viser registrert bruk av området til lek og rekreasjon og gir opplysninger fra kommunen sin barnetrakkregistrering blant skolene i området. «Registrert bruk» er i hovedsak hentet fra rapporten «Registrering av grønne interesser, reguleringsplan ved Frieda Fasmers minne», Norconsult 03.04 2018. Denne rapporten baserer seg på befaring i området samt samtaler med skolene, barnehagene og Trial-klubben.

I tillegg til barn/ ungdommers bruk av området er det kjent at området i noen grad er brukt som turområde. Da er det de registrerte ferdselsveiene og stiene som benyttes. Loddefjord skole opplyser at de i noen grad føler det som problematisk at turgåere går gjennom deres uteområde.

Barnetråkkregistreringen er foretatt med skoleklasser fra Loddefjord skole, Sandgotna skole og Vadmyra skole. Det er kun tatt med opplysninger som gjelder områder for lek/ rekreasjon på figuren. I tillegg til dette gir barnetråkkregistreringen opplysninger om gang/ sykkelveiene i området. Disse oppleves i stor grad som utrygge og det ønske om opprydning og lyssetting rundt mange av dem.

Registreringene viser at dette området er et viktig aktivitetsområde for mange. Bruken etter skoletid er preget av utrygghet, noe som til dels skyldes at det er lite organisert aktivitet i området på kveldstid. Av barna er manglende lys, tett vegetasjon og bebyggelsens utforming (mulige gjemmesteder/ oppholdssteder under Loddefjord skole) nevnt som bakgrunn for følt utrygghet.

Barnetråkkregistreringen viser at barn – og ungdom ønsker bedre/ mer tilrettelegging av de allerede eksisterende aktivitetsområdene i området. Dette gjelder blant annet uteområdene til skolene, uteområdet til ungdomshuset Elvetun og Trial-banen.

De forsterkede avdelingene ved skolene kan ha særskilte behov, for eksempel egne avskjermede arealer.

Det synes å være noe ulike interesser knyttet til ulike typer lek/ aktiviteter, og det er derfor behov for en avveining mellom de ulike interessene, og en nærmere klargjøring av hvilke aktiviteter som kan fungere sammen.

Trialbanen (område 6 på fig 15) ønskes av barna i barnetråkkregistreringen bedre utnyttet til ulike nye aktiviteter (for eksempel trampoline, parkour, basket). Trial-banen er imidlertid tilrettelagt for Trial-klubben (motorsykel- klubb) – som gir aktiviteter for mange ungdommer i Loddefjord. Dette viser at det kan være ulike interesser knyttet til lek og aktiviteter

5.2 Skolene sine uteoppholdsareal

Rapporten «Skolens utearealer- om behovet for arealnormer og virkemidler» (Sosial – og helsedirektoratet, 2011) gir anbefalinger om mengde uteoppholdsareal ved skoler. Det skiller ikke på barne- og ungdomsskoler. I rapporten anbefales:

- minimum 50 m² nettouteareal pr elev
- minimumsareal for middels skoler (100-300 elever): 10 000 m²
- minimumsareal ved store skoler (flere enn 300 elever): ca 15 000 m². For hver elev over 300 kommer et tillegg på 25 m²

Loddefjord skole har 219 elever og Sandgotna skole har 405 elever (kilde: kvalitetsrapport for skolen). Lodddefjord skole har ca 15 daa uteareal og er innenfor anbefalingen for middels skoler. For Sandgotna anbefales 17 daa. Skolen har ca 3,5 daa nede ved skolen, ca 7 daa dersom man kan regne ned trialbanen/ ballbanen, men vi har fått opplyst at elevene i dag ikke får gå dit. Området nede ved skolen er for øvrig i stor grad dominert av parkerte biler.

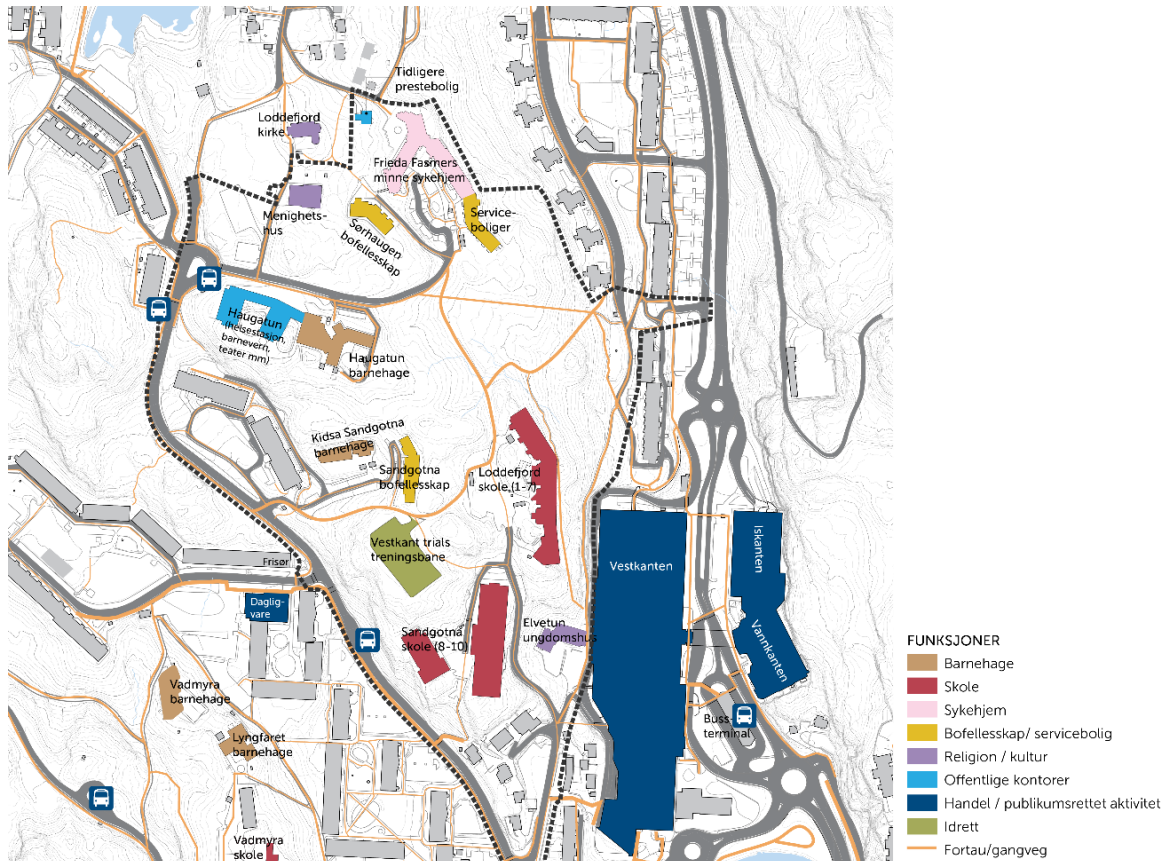
5.3 Anbefalte føringer for videre arbeid

Anbefalte føringer for videre arbeid:

- Bygge opp under, og forsterke, området som et viktig aktivitetområde for nærmiljøet og Loddefjord. Avveie ulik bruk
- Sørge for at uteområdene får fysiske forbedringer/ mer tilrettelegging. Gjelder særlig rundt ungdomshuset, Loddefjord skole (barneskolen) og Sandgotna skole (ungdomsskolen).
- Tilrettelegge så Sandgotna skole får mer uteareal
- Sørge for tiltak som bedrer tryggheten i området. Være bevisst på:
  - Plassering av funksjoner i forhold til hverandre, vurdere aktivitet over døgnet
  - Lyssetting
  - Opprydning/ oppstramming/ sikt/ transparens

6 Kommunikasjon og målpunkt

6.1 Funksjoner og målpunkt

Figur 16: Funksjoner i området

Mange målpunkt – for mange

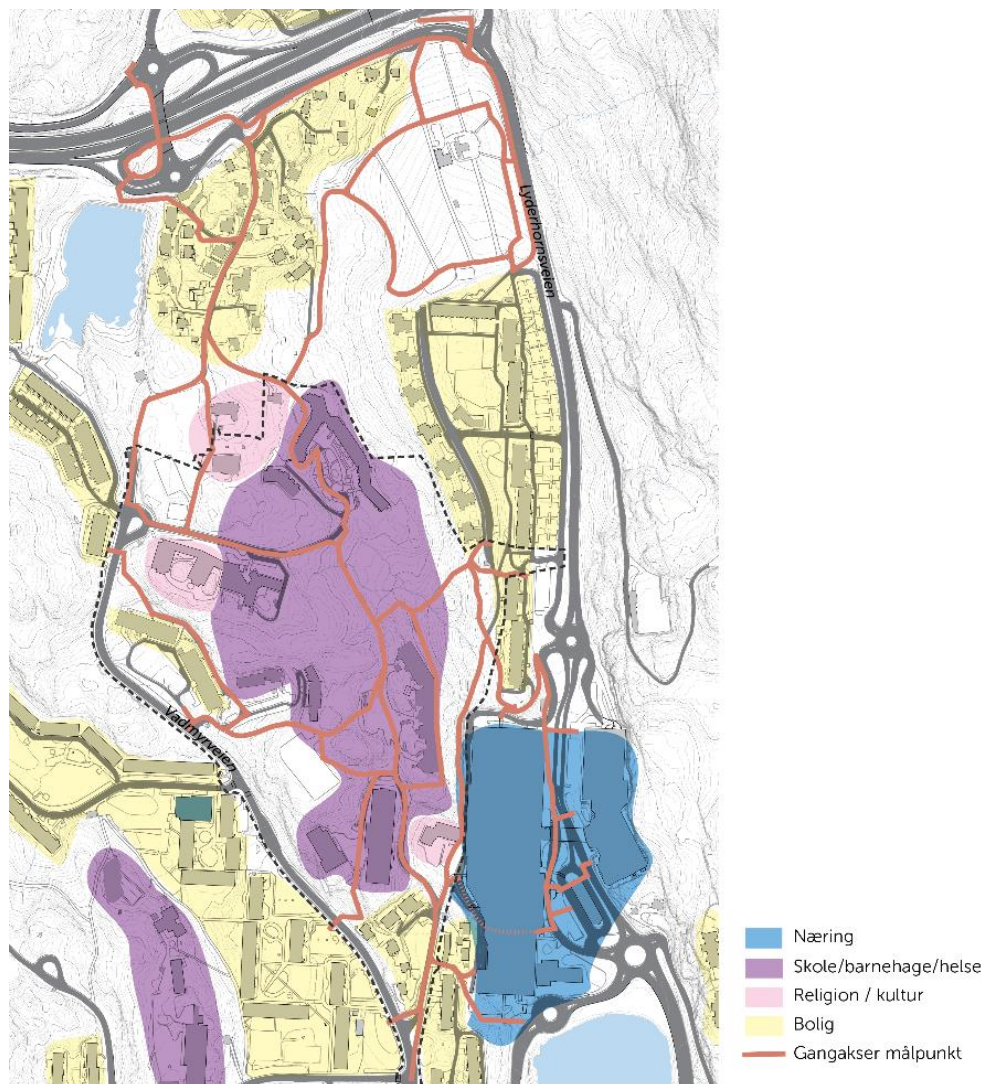
Det er mange målpunkt i området, både for byen, bydelen og nærmiljøet. Vestkanten storsenter, med Vannkanten badeland og Iskanten ishall, er store målpunkt med brukere utover beboerne i bydelen. Arbeidsplassene i området er også med på å forsterke rollen som sentralt målpunkt for et større geografisk område. I studieområdet ligger offentlige kontorer, helsestasjon og kulturfunksjoner, som er målpunkt på bydelsnivå, mens de øvrige funksjonene i hovedsak er målpunkt for nærmiljøet.

Tjenestetilbud

Det er et rikt tjenestetilbud i området. Vestkanten storsenter inneholder, i tillegg til butikker og serveringssteder, også funksjoner som legesenter, tankeklubb samt flere kommunale tjenester. Både bibliotek, kultursal, legevakt, senter for familieveiledning, ergo- og fysioterapi tjenesten i Laksevåg (avdeling for barn og unge) og psykisk helse Laksevåg er plassert i storsenteret. I studieområdet finner man i tillegg barnehager, helsestasjon, skoler, sykehjem, ungdomshus og kirke, se fig 17.

For kollektivtilbud, se punkt 7.3.

Klare funksjonssoner

Figur 17: Funksjonssoner (områdenivå) og gangakser

Målpunktene er i stor grad samlet i delområder, i dette ligger det både potensiale og utfordringer.

At de offentlige funksjonene i stor grad ligger samlet, gir stort potensiale for sambruk ved fremtidig utvikling. Dette er praktisk ut i fra driftshensyn og arealbeslag, men er også en måte å tilrettelegge for møter og relasjoner på tvers av alder, funksjonsevne og bakgrunn.

Bruk over døgnet kan være en utfordring i områder med klar funksjonsdeling. Flerbrukslokaler eller mer blandet bruk (ikke bare offentlige funksjoner) kan legge til rette for større aktivitet også på kveldstid, noe som kan bidra til å gjøre områdene og ferdselsårene mer tilgjengelige og trygge også på kveldstid.

6.2 Gangforbindelser og sykkeltilrettelegging

Figur 18: Gangveger og bebygde områder/ soner

Gangveger og fortau

Det er mange gangveger i og gjennom studieområdet. Kvaliteten på forbindelsene er imidlertid variabel. Flere gangveger er svært bratte, noe som gjør at gangvennligheten reduseres noe. Barnetråkket som er gjennomført ved skolene i området (se kapittel 5), peker også på at manglende vedlikehold, mye kratt/vegetasjon og belysning er et problem, samt at det er glatt om vinteren.

Fra avkjøring Lyngfaret og nordover er det kun ensidig fortau langs Vadmyrveien. Fortauet ligger mot borettslagene/ boligene i vest. Elvetun, som er veien som går til skolene, mangler fortau på et strekk på ca 80 m.

Barrierer

Vestkanten utgjør en tydelig barriere i området. Man må rundt hele den store bygningskroppen eller inn i senteret for å komme seg fra studieområdet til Lyderhornvegen og Loddefjord terminal. Går man rundt bygningskroppen i sør er tilkomsten til «baksiden» via en lang utvendig trapp. Det er en tydelig bakside mot vest, hvor parkeringsanlegg og adkomstramper mot dette er plassert. Dette forsterker barrierevirkningen. Det er heller ingen tydelig inngang mot senteret mot sør eller vest. Det er potensiale for å forsterke forbindelsen både til senteret i seg selv og forbindelsene mellom sidene, Særlig mot sør (over innkjøring til parkering) og mot vest (ved Elvetun).

Figur 19: Trapp i sør (Sett fra øst)

Figur 20: Bakside mot Elvetun ungdomshus

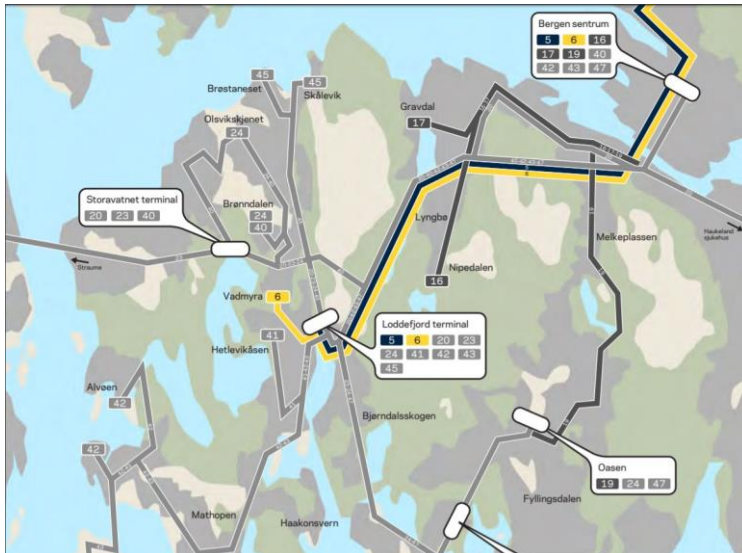
Sykkeltilrettelegging

Med unntak av sykkelfelt langs deler av Lyderhornvegen er det ikke tilrettelagt særskilt for sykling. Topografien er nok også begrensende når det gjelder attraktivitet for syklende gjennom området.

6.3 Kollektivtrafikk

Buss

Figur 21 Utsnitt av linjekart for Loddefjord (Kilde: skyss.no)

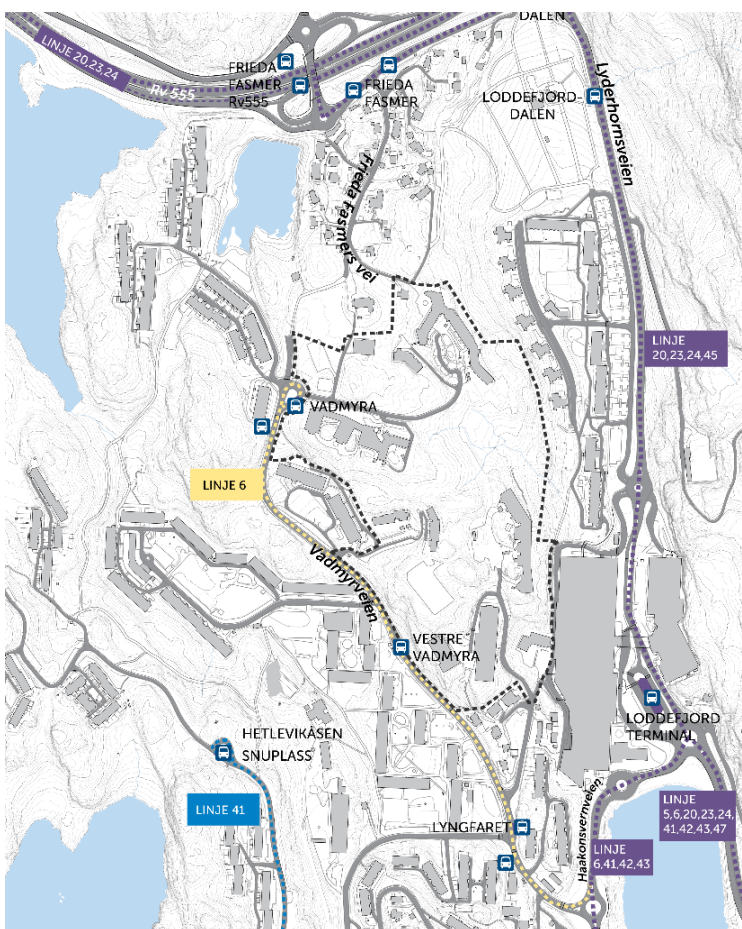
Loddefjord terminal har svært god betjening, med hyppige avganger mot viktige målpoint som Bergen sentrum, Bergen lufthavn og Haukeland sykehus. Det er gode forbindelser mot øvrige bydeler. Reisetid til Festplassen er 13 minutt (kilde:skyss.no)

Vadmyra holdeplass (snuvognstasjonen nordvest i studieområdet) har også god betjening. På hverdager har man p.t. avganger hvert 10. minutt i rushtiden (07-08 og 14-17), hvert 20. minutt fram til klokken 21, og deretter hvert 30. minutt, fram til klokken 01. Det er nattavganger i helgene. Reisetid fra Vadmyra til Loddefjord terminal er 6 minutt, til Festplassen 19 minutt. (ibid)

Frieda Fasmer holdeplass (nord for studieområdet ved Rv 555) har også god betjening. I tillegg til gode forbindelser internt mot Bergen, er det flere ruter mot nabokommunene i vest. Reisetid til festplassen er på 9-12 minutt (ibid).

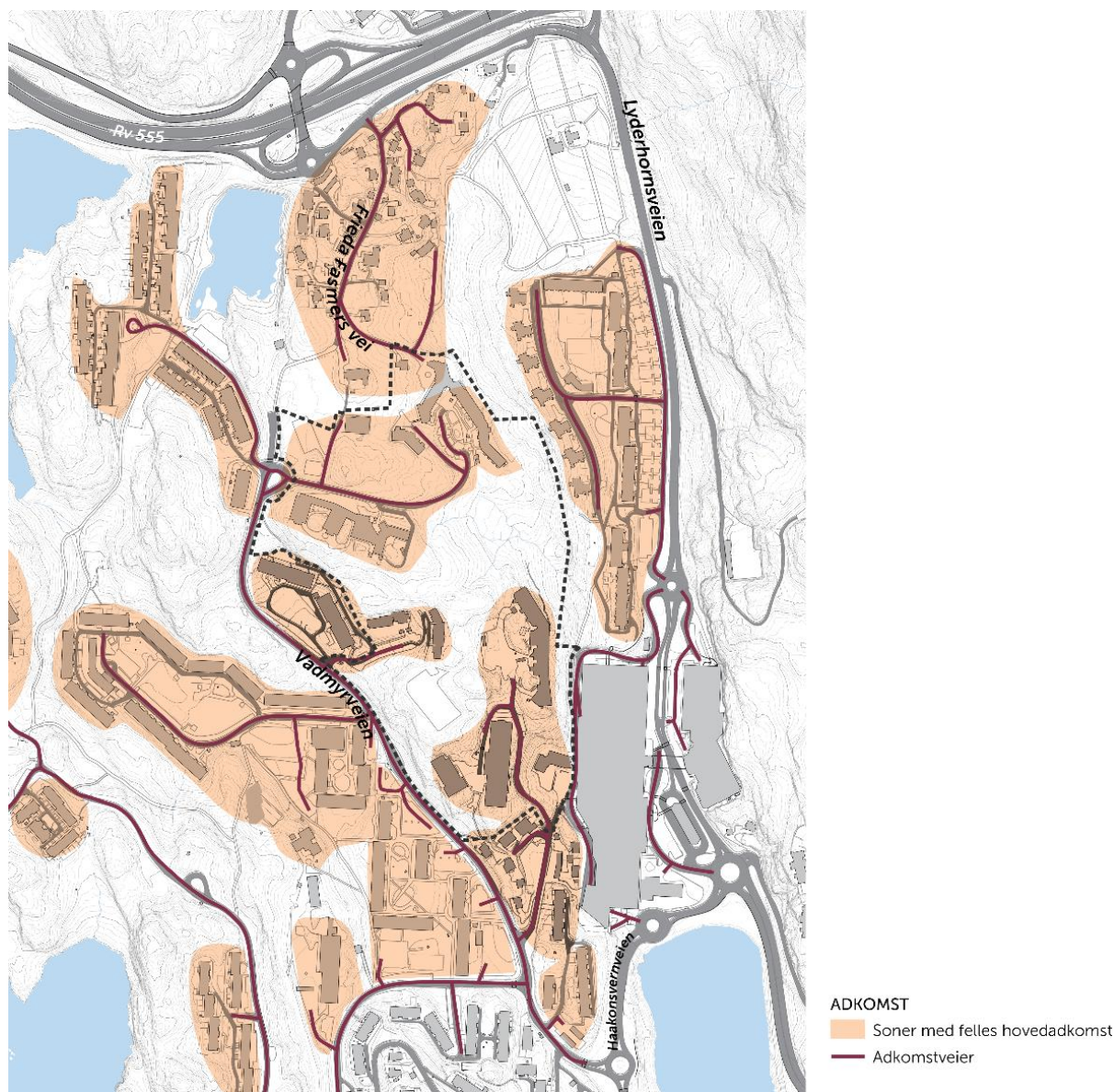
Det er ingen servicelinjer i området.

Samlet vurderes kollektivdekningen som god. Som nevnt over, er imidlertid topografiske forhold og barrierevirkningen fra Vestkanten faktorer som reduserer gangvennlighet, spesielt mellom Loddefjord terminal og studieområdet.

Figur 22: Kollektivtilbud

6.4 Biltrafikk og parkering

Figur 23: Soner med felles biladkomst

Lyderhornveien forbinder området i retning nord-sør. Utover dette er det ingen andre gjennomgående forbindelser for bil. Vadmyrveien og Frieda Fasmers vei betjener boligområdene og offentlige funksjoner. Begge veiene ender opp i sykehjemmets eldste del og kirken, men er ikke forbundet med hverandre. Vadmyrveien har en ÅDT på 6100 i søndre del (før avkjøring Lyngfaret), 4500 i midtre del (før avkjøring Vestre Vadmyra) og 3000 i nordre del

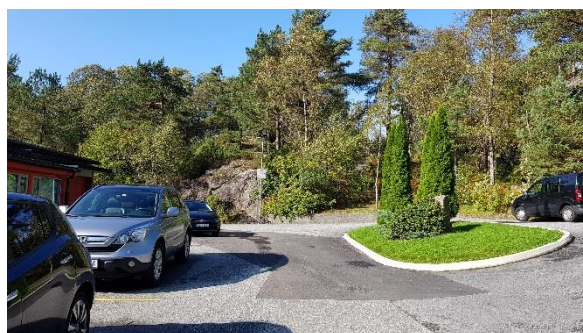
Det er flere grupper samlet i dette området som har større behov for bilen enn gjennomsnittet av befolkningen. Både sykehjem, forsterkede avdelinger ved skolene og omsorgs- og serviceboliger har behov for god og effektiv betjening med bil.

Parkering

Det er generelt mye overflateparkering mot veg, spesielt i forbindelse med de store borettslagene utenfor studieområdet. Dette understreker det overordnede organiseringsprinsippet til bebyggelsen, med ryggen mot vegen (se også punkt 4.1).

Vestkanten storsenter har 1000 parkeringsplasser, gratis i 2 timer. Rundt Sandgotna skole går parkering for de ansatte dels på bekostning av elevenes uteoppholdsareal (se også punkt 5.2).

Parkering langs vei og i/ ved snuplass ved skolene skaper en noe uoversiktlig situasjon både for myke og harde trafikanter.

Figur 24: Parkering ved skolene

6.5 Sammendrag og føringer kommunikasjon og målpunkt

Anbefalte føringer for videre arbeid:

Sambruk og funksjonsdeling

- Med mange offentlige funksjoner samlet på ett sted ligger området svært godt til rette for sambruk mellom de ulike institusjonene, noe planen bør stimulere til gjennom lokalisering av funksjoner og gode sammenhenger og offentlige rom mellom byggene.
- Barrierevirkning fra Vestkanten bør reduseres

Kollektivtrafikk

- Ivareta og styrke gode gangforbindelser mot busstopp og Loddefjord terminal.

Gangforbindelser

- Knytte de ulike delområdene bedre sammen ved å styrke eksisterende ganglinjer og identifisere behov og etableringsmuligheter for nye.
- Legge til rette for universell utforming der dette er mulig.
- Redusere behovet for å passere gjennom Vestkanten

Biltilkomst og parkering

- Med bakgrunn i at det i studieområdet er flere funksjoner som har brukergrupper med behov for god biltilkomst, må det søkes å finne gode løsninger for betjening av disse med bil. Dette må imidlertid ikke gå på bekostning av god fremkommelighet for gående.
- Legge til rette for at det kan etableres hjertesoner ved skolene. Gode og tydelige hente-/leveringssoner i tilknytning til barnehagene.

- Etablere underjordisk parkering ved ny utbygging.
- Undersøke mulighetene for at det inngås avtaler med Vestkanten storsenter for å benytte deler av deres parkeringsanlegg?

7 Oppsummering – anbefalinger videre arbeid

